

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyenlő részletekben 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A nagy kérdés.

A képzelhető legrosszabb kilátások közt nyitották meg újra június 2-án az osztrák birodalmi tanács üléseit. A tárgyhöz, mely még mindig napirenden volt, nyelvbizottság kiküldése, még vagy hatvan szónok volt feljegyezve, daczára annak, hogy a kormány csatlakozott a vonatkozó indítványhoz és beleegyezett a nyelvbizottság kiküldésébe. Hogy ez az indítvány mikor kerül szavazásra, lehetetlen belátni.

Időközben néhány olyan incidens fordult elő Ausztriában, melyek új táplálékot adnak a németek obstrukciójának. Az egyik ilyen eset a „Reichswehr“ nevű bécsi hirlap megvételére vonatkozik, ami miatt a németek Badeni volt miniszterelnök ellen vád alá helyezési indítványt fognak tenni és indokolni. Ez az indítvány ismét a szónokok egész táborát teszi harckészszé és ismét hetek fognak elmulni, mielőtt más tárgyat lehetett volna tanácskozás alá venni. Most ehhez járult még a gráci községtanács feloszlata a a Thun-miniszterium által.

Régi historia és bizonynyal szükség-telen, hogy csak most frissítsük fel, hogy mi volt a feloszlata előzménye; de a rend végett és mert az előző események körül-belül egy évre nyulnak vissza, röviden megemlítjük, hogy a tavalyi gráci német tüntetések alkalmával az ott állomásozó bosnyák zászlóaljat vezényelték a tüntetők ellen, a mikor is egy sortűz alkalmával a katonaság egy asztalos legényt agyonlőtt, kinek temetésén az egész város részt vett. A lakosság azóta ismétlen is inzultálta a bosnyák katonaságot, a községi képviselőtestület pedig elhatározta, hogy az agyonlőtt fiatal embernek közkölségen emléket állíttat. Ezután következett a harminczhárom tartalékos tiszt lefokozása, csupa gráciak, akik a tüntetésekben részt vettek. Ezt az esetet követte számos német tartalékos tiszt leköszönése s utoljára a gráci községtanács határozata, melylyel tiltakozott gróf Gleichspach volt miniszternek gráci fő törvényszéki elnökké való kinevezése ellen. A többi ismeretes: a községtanácsot feloszlatták és a felebezés lehetőségét is elvették tőle.

Ez az erélyes beavatkozás, melyet az osztrák kormány a németek ellen alkalmaz, elkeseredést szül s magán viseli a jó viszony határozott megszakításának minden jelét. És megvan a háboru a Thun-kabinet és a gazdasági kiegyezés ellen Magyarországgal, melynek különben is elkeseredett osztrák ellenségei hihetetlen eszközökkel fognak küzdeni a kiegyezés ellen.

Es ez a válságos állapot Magyarországon olyan közvéleménnyel találkozunk, amely a magyar érdek őszinte és határozott megvédelmézésé végett szilárdan és hűen fenn akarja tartani a közös vámterületet és tántoríthatatlanul ragaszkodik a szerződésekhez, melyeket előkészítettek s melyek már a képviselőház előtt fekszenek. De a magyar nemzetnek ebbe a politikailag okos és határozott többségébe egy hóbortos ellenzék mindennap új jelszókat hajít, melyek, mint pillanatnyi szemfényvesztés, hatnak s rövid visszhangot keltenek, de alaposabb vizsgálat mellett kitűnik róluk, hogy üresek és lehetetlenek.

A külfölddel szemben való külön vámterületről és a két állam belső közösségéről szóló jelszó ép oly izetlenség és üres, mint a külön fogyasztási területtel való közös vámterületről kiadott jelszó; még kevésbé látszik elfogadhatónak a teljes gazdasági elkülönítés, melynek az elkerülhetetlen vámháboru a következménye s a magyar közép- és kisbirtok elkerülhetetlen romlását kell maga után vonnia. Hiában biztatnak bennünket azzal, hogy a vámháboru az osztrák iparnak is a tönkjét jelenti; nines kedvünk, még ha ez okvetlen be is bizonyulna, öngyilkosságot követni el azért, mert a mint magunknak elképzeltük, boszút akarunk állni Ausztrián.

Magyar ipari mozgalmak

Egy idő óta friss szellőt lenget a nagy politika fuvalma.

Készül valami vihar, azt érezzük, s mert érezzük, — igyekeznünk jó eleve gondoskodni arról, hogy vetésünket kár ne érje. Az a közgazdasági kápos, melyben hazánk 30 év óta kénytelen-kelletlen megfért Ausztriával, erősen meglazult s már-már úgy érezzük, hogy kiszabadultunk nyomasztó hatása alól.

Ez az érzés készlet bennünket arra, hogy körültekintsünk s lássuk, milyen helyzetben találja az új állapot a magyar ipart, melynek legelső sorban lesz oka örülni az új helyzetnek.

Az az iparfejlesztési mozgalom, mely a 70-es évek közepén indult meg, hála Istennek elég erős volt arra, hogy a nemzet figyelmét a hazai beszerzési forrásokra irányítsa. Az igaz, van még ma is temérdek panasz! De tessék őszintén és igazságosan beismerni, hogy a Magyarországon készülő iparezkek fogyasztása a belső szükséglet által a 20 év előttihez hatszorosára emelkedett általánosságban.

Nem szólunk azokról az iparágakról, a melyek éppen az osztrák verseny, vagy lehetetlen helyi viszonyok, drágább munkaerő s egyéb okok miatt nem honosulhattak meg. A textiliparnak még csak legkezdetén vagyunk.

De van néhány hatalmasan kifejlett iparágunk, mely nemcsak belső szükségleteinket fedezi teljesen és kielégítően, hanem a keleti és a tengerentúli piacokra is képes állandó exportot föntartani, s van néhány nagyon fejlődésképes iparesortunk, mely-

ből a közel jövőben várhatunk hatalmas fejlődést. Ennek persze a feltétele az, hogy ne legyünk kényre-kedvre kiszolgáltatva a hatalmas osztrák ipar versenyének.

Hiába igyekeznünk mi minden erőnkkel például magyar üvegipart teremteni, ha ismétlődik az a rut neme a konkurrencziának, melyet az osztrák üvegyárak szövetsége okozott a mult esztendőben. A jeles urak ugyanis kartellre léptek az árak lenyomására s önköltségi árakon alul adták Magyarországon üvegyártmányaikat. Hogy lehetséges ez? Ugy, hogy a magyar pénzen meggazdagodott osztrák nagyipar kimondta, hogy most három éven át ráfizet az üzemére, ez idő alatt majd a magyar gyárak elpusztulnak s megint ők lesznek az urak s szabhatják az árakat, a hogy nekik tetszik.

Ez történt nem rég. És ez nem fog történni többé, ha a magyar iparnak módjában lesz védekezni a vámsorompókkal az ilyen harcsmódor ellenében a lehető legerélyesebben.

A legnagyobb figyelem illeti ezért az országos iparegyesületnek kettős irányu hazafias akcióját, melyet a legszölesebb körökben nemcsak a hazában, hanem a messze külföldön is méltó figyelem kísér.

E mozgalom célja:

1. Új iparágak meghonosítása.
2. Az új önálló vámtarifa előkészítése.

Az elsőben a tanulmányozás elérkezett a zenitire s örömmel konstátálhatjuk, hogy a német, francia és belga tőke részéről oly nagyszámu ajánlkozás történt a nálunk még hiányzó iparágak meghonosítására, hogy abban a pillanatban, a mint a kedvező megoldásra kilátás lehet, egyszerre 30—40 új hatalmas ipartelep építését fogják megkezdeni az ország minden részében.

De idő kérdése különben is, hogy meg legyen az eredmény, még az önálló vámterület nélkül is. Mindazonáltal párhuzamos tanulmányokat kezdtek meg az ország első iparegyesületében az iránt, hogy melyek azok az iparezkek, melyek védvámserű és jellegű támogatásra rászorulnak s mely ezek, milyen vámtarifával kezeltesse.

A mozgalom olyan jó kezében van, hogy minden magyar iparos a legnagyobb bizalommal tekintheti, mert a míg a kormány opportunítási és udvariassági tekintetekből egyelőre nem foghat hozzá e nyilvános munkához, addig az iparegyesület egyenesen erre hivatott forum, hogy a mikor a komoly szakadás bekövetkezett, akkor már előállhasson s kereskedelmi és iparügyet vezető miniszterek kezébe adhassa a védekezés módját és lehetőségét.

Az a fuvalom hát csak hozzon friss szeleket. A magyar iparnak szüksége van egy új időszakra, melyben gyökere bocsáthat a nemzeti talajba s végre félszázados elnyomatás után, önálló, erős, hatalmas fejlődés felé megindulhat. Erre van kilátás a közel jövőben.

Fővárosi levél.

1898. május végén.

A nap izzó fénysugarai puhítják már a főváros aszfalt burkolatát. S ez az idő az, melyben Budapest legszebb pompájában mutatja be magát. Szívünk hangosan dobog most, a mikor a fák rügybontó idejében sétálunk a szabadban. De szép is a mi fővárosunk!

Igy beszél mind; a pesti, a vidékről felköltő-

zött, avagy az, a ki csak néhány napra jön is ide, hogy a világ egyik legszebb metropolisát tekintse meg. Éled, forr, pezseg minden.

Lóverseny, stefániauti korzó, séták a városligetben, Margitszigeten; az ember most tudja csak, hogy él, a mikor a természetet az ő ezer meg ezer ajándékával bámulhatja. Az agg meggyógyul ilyenkor, mikor a virágok balzsamos illatát szívhatja. Az ifjú erei pezsegnek, inai vassá gyűrődnek. Minek is az a sok „bad“, az a rémsok Franzens-, Marien-, Karlsbad, a mikor Budapest is oly gazdag életadó üdülőhelyekben.

A lóversenyek elmúltak. Igaz, hogy ide nem üdülni járt a közönség tulnyomó része, hanem, hogy pénztárát értékben tökéletesítse (ha ez nem is sikerült mindenkinek, úgy ez nem a sajátunkon mulott), de azért az, a ki a lóversenyt csak mint olyant nézte, az is oly kellemes impressiót vihett magával innen, a milyent csakis egy világjáró tud felmutatni. Megolvashatatlan ezrek tolongtak a versenyter szabad pályáján s tribünjein, a mágnesvilág a köznép, a exclusiv elem a polgársággal vegyest.

S a versenyek végeztével a stefániauti korzón kezdődik az élet. Míg a futtatások tartottak, csak 7 óra tájt élénkült az óriási kocsikorzó. Ma azonban, hogy lovaink s játékosaink Bécsbe rándultak, az esti órákig a kocsis robogás az egyetlen látványossága a fővárosnak. Mágnesfogatok, jukkerek, privát equipázok, megolvashatatlan számú bérkocsis robognak fel s alá kottésével, hármásával; hol iszonyu galoppban, hol lassu menetben, a mint ép a torlódásban lehetséges. Itt van „tout Budapest.“ A mi szépséges asszonyaink, bájos leányaink, a férfivilág előkelőségei Perczel Dezső családjával, Wlassics Gyula nejevel, gyermekeivel, Dániel Ernő báró nejevel négyes fogaton, Révayék, Andrássyék, Festetichék, Pallaviciniék, stb. Feltűnést keltett mult héten Thun gróf osztrák miniszterelnök érdekes borotvált arca és Golushowski gróf, kit általánosan a kellemes külső miniszterének hívnak. (Minister des „angenehmen“ Aeusseren.)

Egyik fogat vetekedni akar a másikkal. Diszesebb, érdekesebb, feltűnőbb akar lenni mint a többi. S ezt el is éri. Annyiféleképp mintáztatják kocsijait, hogy majd mindenek előtt a szomszédjától. Omnibusz magassága mágnes fogatok láthatók. A tulajdonos a kocsis felső részén foglal helyet családjával s tutulással figyelmezteti a gyalogjártót kitérésre.

Nó aztán este, mikor a villamos égők ezer meg ezer lángjai gyúlnak ki a városban a hőség már tikkasztó, ismét csak a városliget az, hol a hűs lombokat kereső megpihenhet. Itt van Ós-Buda, avagy az új székvárosi pavillon; de ha városliget nem volna elegendő, úgy itt a Zuglói, Zugliget, Margitsziget, melyet a friss, üde levegőt szomjuhozó felkeres. Szükségünk is van ezekre a helyekre, mert a nap az ő ezernyi eseményeivel amúgy is annyira igénybe veszi idegzetünket, hogy este avagy ünneppanapon ezek nélkül meg sem lehetnének.

Ép úgy, mint a hadügyi kormány nem lehetett volna meg a mi 30 milliónyi póthitelünk nélkül, mely összeget 14 napi bókolás és számtalan delegációs ebéd alatt s után „szép esendesen, mint rendesen“ meg is szavaztak nekik. Mi aztán majd csak kiizzadjuk ezt a kis összeget, mert addig nem boldog a magyar, míg 4 új hadtest fel nem állítatik s néhány hajórajocská fel nem vonul a Dunán! Hja, erre szükségünk van, hogy a külállamok előtt is erőseknek lássunk s ne oly gyengének, mint Lepsényi páter, kit a Ház szünete előtt még eldöntgettek Olayék.

Junius elejéig szünetel is a Ház; mire kapuit ismét megnyitja s munkába veszi a szövetségi javaslatokat addigra a többi közsinház is bezárja kapuit, s Krecsányi, Feld és Fejér foglalja el nyári birodalmát. Előbbi kettő, kiknek jó hírnevük amúgy is biztosítja a telt házakat, vígan dörzsölik kezeiket; bezzeg Fehér Dezső küzd Óbudán a közönség részvétlenségével. A közsinházak kísértőnek meg egy-egy Premiérrel, a Vigszinház Tempest kapitánnyal, a Népszinház Jáfet 12 feleségével és a Magyar színház Feld Mátyás Északarkai utazóival. De ezek az előadások már mind olyanok, mint az egyszeri egér, mely alvó oroszánál inceselkedett. Ha a darab jó is, már nem keresi fel senkisé a színházakat, mert azt mondja most a nép:

Szabad, jó levegő —
Ez, ami kell nekem!

Szélesend állott be minden vonalon, ha csak a spanyol-amerikai operettet nem tekintjük mulatságosnak, a politika szünetel s ezzel minden meg van mondva; mert a magyar mind politikus, s ha politika nem bántja, semmi dolga.

Ezért élvezzük hát itt a fővárosban is a tavaszt az ő sok-sok kellemességével.

CSARNOK

Jámbor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

— 132 —

Téns Szerkesztő Ur!

Akármi nyavajás legyen egy tartomány, melyet háboruba keveredik, már nevezetessé leszén, addig nemes Kárbahágó községébe csak annyit tunk az spanyolról, hogy vagy spanyol-viasz, kivel az pénzes leveleket ragasztjuk le, vagy spanyol-nád, kivel az tanyító ur az sirva-olvasást tanítja a gyermekeknek s vagy spanyol-fal, kit szemérmességi szempontból sok mindenfélre lehessen használni, s vagy spanyol esizma, kit ha régi világba valakinek felhúzták az lábára, még az apja bűneit és kivallotta, másképpen pedig spanyol tartományról addig éppeggé ojjan keveset tunk, mint példának okáért Kikujá országról, mejjét fekete emberek laknak s melyről Móricz zsidó sokat szomárokodik, mivel hogy ő erről egy utazási könyűben valamiképp olvasott.

Amerikáról se erőst sokat tunk az időjig. Asztot tunk, hogy azét hijják Amerikának, mivel hogy egy Kolumbusz Kistóf nevezetű ember tanálta fel, ki azonban nem csak erről nevezetes, hanem az tojásairól es, met hát a Kolumbusz tojásáról mindenki hallott valamit még Kárbahágóban es.

Mitótál fogvást ezen ország egymással háboruba gabajodott, tudunk rólik elég. Még Prosztuj Nyikulaj is tudja, hogy történik valami az opereneziás tengeren. Met hát mostan nemes Kárbahágó községében minden ember újságot olvas. Az igaz, hogy ez olyan forma, mint az, mikor valaki uraságotól levettét uri ruhát visel, met hát az nemzet legnagyobb része uraságok által kiolvasott újság lapokból böngészgeti ki az háborus híreket, mivel hogy nálunk font számra veszi Móricz zsidó az újságot az városban s darabonként adgya el az olvasó közönségnek, miből az többek között az a haszna es megvagon az vásárlónak, hogy ha egy fertály kiló újságot megveszen, abból sokvalta jobban megokosodhatik, mintha csak egy lapja járna.

Tehát asztot már minden ember tudja, hogy az spanyolok és amerikaiak háboruznak, de hogy voltaképpen ki veri az másikat, asztot nem lehessen tudni, met mivel hogy úgy kerülük egymást, mint a maeska az forró kását. A vén Kalit Estánné világ életiben annyé hamis újságot nem oresszett világga, mint most az újság lapok. Ha ma asztot írják, hogy egyik fél jól elrudalta a másikat, hónap már kitündöklök, hogy sem az egyik a másikat, sem a másik az egyiket nem bántotta. En különbben úgy sejtem következtetni, hogy ezek az hadakozók es csak úgy vadnak, mint mikoron Pakucs Kárúj es Majos Pisti sokaeskát iván, oszvevrekedtenek. Egy fél óráig ütték egymást, de még sem kapott egyik se semmi prezurt. Akkor asztán Május Pisti észre térve aszondá, hogy béküjünk ki Kárúj komám, met hejába üttük, ugysem érijük egymást. Nohát az spanyolok es amerikaiak es ijjen formán vadnak, nem érik egymást, met hát szépen elkerüli egyik a másikat. De ha asztot nem tudjuk es, hogy az spanyolok es amerikaiak közül ki verődött meg, de már asztot jól tudjuk, hogy Magyarországon az szent papok között ki verődött meg. Hát Lepsényi páter, kit az hónapák jól eldöngettek, mivel hogy Kossuth apánkat meg akarta gyalázni. Es az eldöngetés a mint hónapákhoz dukál — fényes nappal egészen hivatalosan a rendőrség előtt eszközöltetődött. Heába hitta az szent atya a rendőrt, szinte lehuztak róla egy rendbőrt. Ugy ütték szegényt, mint egy

szent zsákot es hogy meg ne sántujjon, jobbadán az fejét ezélozták. Különbben egyéb baj nem történt. A A többit az nagy törvényszék eligazította!

Mű pediglen kántor komám ne háboruzunk, hanem saját egészségünk gyarapítására innánk egy cseppet.

Kárbahágó, 1898. junius 2.

Maradtam
tisztosítva és becsülettel
Jámbor Están,
egyházi és harangkezelő

Ujdonságok.

— Kézdivasárhely város képviselő testülete, mely az idén háromszor került választás alá, végre meg van alakítva es pedig ezuttal végleg. A mult hó 23-án megtartott választás már egy helyesen összeállított választó névjegyzék alapján es a törvényes formák betartása mellett ejtetett meg s miután ezen választás ellen 10 nap alatt folyamodás nem adatott be, az jogerőssé vált. Az új képviselő testület megalakítása végett f. hó 3-án délután 3 órára hivta össze Gábor Péter alispán a képviselőket s ezen alkalommal az új képviselő testületet megalakította.

— Időjárásunk utóbbi napokban egészen tropikus jelleget öltött. Naponkint bő eső es hőség váltják fel egymást. A vegetáció rohamosan fejlődik s ha valami időjárási rendkívüliség közbe nem jő, az idei termés ellen nem lesz panaszunk.

— Halálozás. Császár Lukács kézdivasárhelyi kereskedő, általánosan ismert es becsült polgár f. hó 6-án 79 éves korában meghalt. Béke poraira!

— Elitelt plebános. Paál György kézi-polyáni róm. kath. plebános feltűnő jóindulattal viseltetett Egyed Irén tanítónő iránt. Ellátta sok jó tanácsot, sőt pénzbeli kölcsönökben is részesítette a csekély javadalmazású szép tanítónőt, oly reményben, hogy Egyed Irén az ő nagy emberbaráti szeretetét kellőképpen méltányolni fogja. Egyed Irén azonban megsejtette a plebános ur terveit es ezennel feltűnő hidegen fogadta, majd pedig más községbe helyeztette át magát. Paál György e csufos kudarcz fölötti fölháborodásában levelet irt a tanítónőnek, melyben szemrehányja hálátlanságát s föl-szólítja, hogy adósságát mihamarabb rendezze, mert különben erkölcsi halottá teszi. Egyed Irén a törvény előtt keresett oltalmat es Paál György plebánost a törvényszék, valamint ma a kuria is zsarolás vétege miatt 8 napi fogházra ítélte el. Elrendelte egyuttal azt is, hogy az iratokat az elitelt illetékes egyházi hatóságához tegyék át.

— Színészet. Csóka Sándor színtársulata f. hó 9-én kezd meg Kézdivasárhelyi előadásait. A társulat működő személyzete következő tagokból áll: Csókané Almási Julia, drámai hősnő, társalgási, igazgatónő. Baginő Bodrogyi Mari (sugó). Borbélyné Baracs Eszter, kardalosnő es segédszínésznő. Lölle Pirocska, kardalosnő es segédszínésznő. Lévy Margit, naiva, opera, operette es népszínműnekesnő. Markovits Margit, drámai szende, társalgási. Mérey Izabella, kardalosnő es segédszínésznő. Milasinné Nagy Mari, operett, népszínmű, vígj., komika, anya. Nagy Iluska, kardalosnő es segédszínésznő. Pogány Janka, opera, operette es népszínmű énekesnő. Rajzné Keresztesi Amália, anyaszínésznő. Rátonyi Stefike, kardalosnő, segédénekesnő es segédszínésznő. Szatmáryné Szilágyi Etelka, társalgási színésznő. Tibor Lorika, opera, operett-coloratur es népszínműnekesnő. Férfiak: Csóka Sándor, színigazgató. Bagi Gyula, hős es jellemserelmes, társalgási színész, rendező. Beké Gyula, kardalos es segédszínész. Bethleni László, opera, operette-bariton es népszínműnekes. Bihary Zoltán karnagy. Borbély Sándor, opera es operette-buffo, komikus, rendező. Breznay Géza, jellemkomikus es apaszínész, rendező. Fodor József kardalos es segédszínész, ügyelő. Fekete Ferencz, kardalos es segédszínész. Győre Alajos, hős, jellem es apaszínész. Hernády János, kardalos es segédszínész. Hérics Ottó, kardalos es segédszínész. Kutas Endre, kardalos es segédszínész. Németh János opera es operette tenorista. Réthy B. István, operett tenor-buffo, bonvivánt, naturbursch, segédserelmes. Szathmáry Lajos, hősserelmes, jellem, társalgási, színész. Tóth Elek, lyrai szerelmes, társalgási színész.

Vihary Elemér, kedélyes apa, operette buffo-komikus. titkár. — Bérletárak: A 20 előadásos idénybérletre: páholy 50 frt, oldal- és I-rendű körszék 16 frt, II-od rendű körszék 12 frt. Zártszék 10 frt. A 12 előadásos kisbérletre páholy 30 frt, oldal és I-rendű körszék 10 frt, II-rendű körszék 8 frt, zártszék 6 frt. A bérlet gyűjtésével Vihary Elemér titkár van megbízva.

— **Kérelem a tanügy iránt érdeklődő közönséghez.** Áll. elemi iskolánk több százra menő tanulói között igen sokan vannak, kik dieserotes magaviseletükkel s szorgalmas tanulással érdekesekké tették magukat a megjutalmazásra. Városunk közönsége más években is elismerésre méltó áldozatkészségéről tett bizonyosságot s azért most is tisztelettel kérjük, szíveskedjék a jelzett ezúthoz adományokkal járulni. Ez adományok Kölönte Mózes, áll. isk. gondnok urhoz küldendők jun. hó 16-ig. Kézdi-Vásárhelyt, 1898. június hó 5. Kovács István, gondn. elnök. M. Székely János gondn. jegyző.

— **Az új ezüstpénz.** A Kőmőzbányán levő állami-pénzverdében már elkészültek az előmunkálatokkal az ötkoronas ezüst pénzérmék veretésére. Az új ötkoronas pénzdarab nagysága meg fog egyezni a régi két forintot érő, ugyanevezett új tallérok alakjával, ötvénykeveréke 99 rész ezüstről s 1 rész vörösrézről fog állani. Az új ötkoronas pénzdarabok már a folyó esztendőben kerülnek forgalomba.

— **Értesítés.** A közdivásárhelyi iparos tanoncziskola 1897-8-ik tanévi záróvizsgálata f. évi június hó 17-én d. u. 2 órakor fog az áll. el. fiuiskola helyiségében megtartatni. Ugyanazon nap d. e. a jelzett helyiségben a tanonczok iparozzikaiból munkakiállítás rendeztetik. Az iparos mestereket és érdeklődő közönséget úgy a vizsgálatra, mint a munkakiállítás megtekintésére tisztelettel meghívom. K.-Vásárhely, 1898. jun. hó 5-én. M. Székely János, ip. t. isk. igazgató.

— **Értesítés.** A közdivásárhelyi állami elemi fiu- és leányiskola 1897-8-ik tanévi záróvizsgálatai folyó évi június hó 20-25. napjain d. e. 8-12 óráig és d. u. 3-6 óráig, mindig a fiuiskola III. osztálya termében tartatnak. A záróünnepély június hó 26-án d. u. 3 órakor az ev. ref. templomban lesz. A t. szülőket és érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja Kézdi-Vásárhely, 1898. június hó 5-én M. Székely János, áll. isk. igazgató.

— **Iskolai ünnepély.** A közdivásárhelyi állami elemi fiu- és leányiskola f. évi június hó 8-án d. e. 9 órakor a Felsőévi koronázási évfordulója alkalmából a fiuiskola helyiségében iskolai ünnepélyt tart, melyre a t. szülőket és érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom. K.-Vásárhely, 1898. június hó 2-án. M. Székely János, áll. isk. igazgató.

— **Kutya hűség.** Mária-Enzersdorfból írják, hogy több kiránduló, Giesshübelből jövet, tegnap este a jelenleg lakatlan Liechtenstein-kastély közelében, a ligetben halk nyöszörgést hallott. Odament, a következőket látták. Az egyik fán egy férfi holtteste függött, alatta pedig egy kis pinsi kutya nyöszörgött, mely a nedvességtől, hidegtől és éhségtől már közel volt az elpusztuláshoz. A kutya bizonyára az öngyilkos volt, s már napok óta ötlenszomjan, ázva-fázva várt ott urára, persze mind hiába. A halottnál semmi okmányt nem találtak. Összes vagyona 9 kr volt.

— **Orvosi szaktekintélyek véleménye szerint** a Keleti J. budapesti elsőrangú czég által gyártott és feltalált cs. és kir. szab. sérvkötők, orthopaediai gépek, műlábak, egyenes tartók (ferdenövesűeknek) a legjobbak és a legmegbízhatóbbak. Keleti évek óta azon fáradozik, hogy ezen a téren a legkiválóbbat és legtekélyesebbet nyújtsa, a külföldet és a legelső klinikákat tanulmányozta, miért is a legmelegebben ajánlhatjuk e kitűnő specialistát az érdeklődőknek.

Közigazdaság.

Néhány szó a kömény termeléséről.

A konyha kömény, a melynek termeléséről az alábbiakban röviden szólni akarok, két éves növény, szegletes és élelt szárral. A szár felső végén lombszerűleg elágazik. Levelei kétszer szárnyaltak, hasogatottak, melyek között az alsók keresztben állanak, virága fehér, vagy piros. Gyümölcse két eg-

mástól szétváló gerezdből áll s világos barna színű rovátkákkal bir, míg a mag alapszíne sötétbarna. A rovátkák között haladnak az olajsavok, a melyek a magnak fűszeres ízét adó köményolajat tartalmazzák.

A köményt fűszerül, gyógyszerül, a kömény pálinka és likör, továbbá a köményolaj előállítására használják. Mindezen esetekben a kömény olaj játsza a főszerepet, miért is a kömény értékét is annak olajtartalma határozza meg. Az olajtartalom maximuma 6%, átlagban 4% szokott lenni. A legolajdúsabb köményt Hollandia, Svéd és Norvégia, továbbá keleti Poroszország szolgáltatják. A mi klímánk alatt a kömény bátran termelhető; a téli hidegeket jól kibírja, kifagyástól nem kell tartani. A talaj iránt nem válogatós. Minden talajon megterem, különösen, ha az meszet is tartalmaz, legjobban megterem a mésztartalmú vályogtalajon, s pedig annál jobban, minél jobb a talaj termő ereje, s minél mélyebb a termő réteg. A nedves talajt nem szereti, a miért is víz át nem boesájtó altalajjal bíró földeken termelése nem jár nagy sikerrel. Mint-hogy termést csak a második évben hoz, azért vagy tavasszal védőnövényvel vagy nyáron az elővetemény letakarítása után vetendő. Első esetben védőnövényül az árpa vagy zab ajánlható, de lehet vetni pl. tavasszal rezepe közé is. Legcélszerűbb volna tavasszal védőnövény nélkül vetni, de ez esetben természetesen azon évre a föld hozamáról le kell mondani. Hogy az első évben kellőleg meg erősödjék, védőnövényül nem szabad oly növényt választani, mely későn kerül le a talajról, mint pl. tavaszi buza, vagy későn érő árpa. A kömény köztűnő előveteménye a buza és a rozs, sőt kedvező időjárás esetén még rezepe is vethető utána. Sok helyen a köményt nem egy, de két-három évig is aratják. Ha az időjárás kedvező és a talaj jó termő erőben van, úgy még a második termés is elég jó szokott lenni, azonban kedvezőtlen időjárás esetén vagy sovány talajon tovább mint egy évig teremni hagyni nem érdemes. A kömény jótermő erőben levő talajt kíván, a miért is legerősebben frissen trágyázott földbe, vagy pedig trágyázott káposztánövény után vetni. A műtrágyák közül igen meghálálja a szuperfoszfátot és nitrogént. A szuperfoszfát előveteménye alá adandó, míg a nitrogén, nevezetesen pedig a chilisálsótróm fejtrágyával alkalmaztatik előnyösen; különösen hasznos a fejtrágya az elővetemény letakarítása után. A talajt kömény alá lehetőleg jól elő kell készíteni; a mélyen szántott talaj megengedi, hogy erősebb gyökérzet fejlődjék és az mélyebbre lehatoljon. A vetés legegyszerűbben sorba vető géppel történik. E czélra csakis jó, kitűnően csirázó vessző, lehetőleg egy éves magot lehet használni. A vetés módját illetőleg legegyszerűbben azon eljárás, hogy elsőbbsen elvetjük a védőnövényt, azután pedig közvetlenül utána a köményt oly módon, hogy a sorok a védőnövény sorai közé essenek. Ez azonban csakis oly védőnövények között lehetséges, a melyek szintén széles sorokban vettetnek, mint pl. a borsó. Ha azonban a gabonaféle, pl. árpa vagy zab a védőnövény, úgy célszerűbb a köményt védőnövényre merőlegesen járó sorokba vetni, de vigyázzunk arra, hogy védőnövény sorai északról délnek, a kömény pedig keletről nyugatra haladjanak, a midőn a világosság a köményre jobban hat, mintha a vetés fordítva történt volna.

A vetésre jó erőben levő talajon k. holdanként 6, sovány talajon 8 kg. mag kell. A sortávolság 32-40 cm. lehet, a vetés ideje ugyanaz, mint a védőnövényé. A kömény ápolásának czélja a talaj lazítása és a gyomoktól tisztántartása. Az ápolás a védőnövény letakarítása után azonnal megkezdendő; kapálással lazítsuk fel a sorok között levő földet, egyúttal azonban gondoskodjunk arról is, hogy a sorokban levő gyomok, s a tarlómaradványok kiszedessenek. Ha egyes helyeken a kömény nagyon sűrűn állana a vetést ritkítani kell. A kapálás ősszel egyszer vagy kétszer a kíváncsólom szerint ismétlendő. A második év tavaszán ismét kell a köményt kapálni, de a kapálással nem szabad soká késni, mert már április-májusban a növény hajtani kezd, s a talajt csakhamar elborítja.

(Folyt. köv.)

Nyilttér*)

Foulard selyem 65 krtól

3 frt 35 krig meterenként — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt meterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámentesen, valamint házhoz szállítva — mintákat pedig postafordultával küldenek

Henneberg & Selyemgyárjai (es. és k. udvariszállító) Zürichben

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája Brassóban továbbra is kezelésünkben hagyatott és ez épügy, mint eddig folytatja működését, mely főként a következőkből áll:

Csoportosítható menetjegyfűzetek (körutazási jegyek) kiadása Magyarország, Ausztria, Németország, Svájc, Belgium, Németalföld, Románia és Olaszországba 45, illetve 60 napi érvényességgel. Megrendelések ily körutazási jegyfűzetekre szó, írás, vagy táviratilag eszközölhetők, s a fűzetek, mindig még ugyanazon nap állíttatnak össze, a melyen a megrendelés beérkezik; az elküldés postán történik és pedig utánvétellel; ha az összeg nem küldetik előre be, mindig forduló postával. Vasutimenetjegyek árúsítása, a díj-szabás szerinti árakban, felülfizetés nélkül. Utipodgyász fölvétele, minden vonathoz, a podgyász kívánatra a háztól is elhozattatik. Továbbá eszközöltenek előjegyzések hálókocsi helyekre.

Menetrendek. Utazási balesetbiztosítás. Felvilágosítások utazási ügyekben mindenkinek, készségesen, díjmentesen adatnak. (Írásbeli kérdéseknél kéretnek a visszpórtól mellékelni, táviratoknál a választ fizetni.)

Brassó, 1898. május hó

Aronsohn H. és társa,

a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája, szállítási hivatala és vámgűgyőse.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító hatású készítményként alkalmaztatik kőszvények, csúszák, tag-szagattatás és meghűléseknek és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyorsabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban készenlétben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget "Horgony" védjegy és Richter czéggeljelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. Ad. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

*)E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

H I R D E T É S E K.

Csak fiatal embereket
érdekelhet tudni, hogy a

— **párisi Dr. BOITON** —
Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főlőseges tehát santal olaj vagy copaiva balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerész Budapešť,

V., Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Postai megrendelések czime:

Zoltán gyógyszerár Budapest.

25 68—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek specziálistája.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Képes árjegyzékkel bórmentve, felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Csik-Gyimesen: Szücs György.
Csik-Szereda: Nagy Gyula.
Rakottyás: Thieme és Társa.

aaaaaa	aaaaaa
aa aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa	aa
aaaaaa	aaaaaa
aa	aa
aa	aa
aa	aa
aa	aa
HIRDETÉSEK	aa
aa	aa
aa a „Székelyföld“ kiadó-	aa
aa	aa
aa	aa
aa hivatalában olvasón	aa
aa	aa
aa felvételnek.	aa
aa	aa
aa	aa
aa	aa
aa	aa
aa	aa
aaaaaa	aaaaaa
aa aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa	aa
aaaaaa	aaaaaa